

9. Modrek S., Chakalov B. The #MeToo Movement in the United States: Text Analysis of Early Twitter Conversations. *Journal of Medical Internet Research*. 2019. Vol. 21. No. 9, e13837.

10. Seltzer R., Lopes G. M. The Ku Klux Klan: Reasons for Support or Opposition Among White Respondents. *Journal of Black Studies*. 1986. Vol. 17. No. 1. Pp. 91–109.

11. Walker S., Strong C., Wallace D., Sriprakash A., Ticklely L., and Sudien T. Special Issue: Black Lives Matter and Global Struggles for Racial Justice in Education. *Comparative Education Review*. 2021. Vol. 65. No. 1. Pp. 196–198.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-381-4-19>

ФІЛОСОФІЯ ІСТОРІЇ ТА ФІЛОСОФСЬКИЙ ДИСКУРС ВІЙНИ. НОТАТКИ ПРО ДОСВІД, ЯКОГО НЕ ПРОСИВ

Гладишко К. С.

студентка IV курсу

*Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Я думаю, що дана проблема є дуже резонуючою для більшості, якщо не для кожного. На сьогодні вирішення проблеми не передбачене, є лише природна реакція – ігнорування. Уникнення – це не поганий метод, якщо він є тимчасовим, адже на якісну довгострокову перспективу уникнення не працює. Ці тези, це скоріше роздуми про майбутнє, оскільки нерв української дійсності оголений на максимум. Та я широ переконана, що етап горювання та скорботи – це частина процесу відпускання. Тож питання, як дистанціюватися від «русского міра» при цьому не дистанціюватися від власного досвіду, який повинен бути привласнений?

При запереченні та ігноруванні того, що більшість українців тим чи іншим чином емоційно-чуттєво пов'язана з російською культурою, ми підходимо до такої проблеми: в українській культурі за бортом опиняється значний пласт буттєвого досвіду українців.

До прикладу, ми маємо викинутий за борт та заклеюваний досвід людей, що були народжені в Радянському союзі, виховані в рамках радянської-соціалістичної ідеології, котрі жили певну кількість часу

в радянській дійсності: держави Радянський союз не стало, але люди з цінностями та бекграундом залишилися. Величезну цікавість, для мене становить питання, а від якого року народження ми можемо називати людей, що ніяк до цього досвіду не причетні, хто ці люди з «чистою» свідомістю. І тут я зловила себе на думці, що сама мислю спаплюжено відносно проблематики яку я поставила. Я хочу знайти людей і провести чітку межу, аби зробити абсолютно не функціональний поділ, якій не несе за собою ніякої користі. Тому що національна ідентифікація українця лежить в усвідомленні та співвідношенні себе до радянського минулого, досвіду минулих поколінь та, що є важливим, ці інші та минулі покоління живі, це люди народження в другій половині 50-х років, 70/80-х років. Тож це має бути не лише запропонована нарративна історична рефлексія, яка передбачає стало-нормативний погляд на «сюжети», а скоріше діалоги та роздуми про теперішнє, але чесно враховуючи та проговорюючи свій досвід в різних його формах, а не лише в методично негативному.

Я взяла радянський бекграунд як яскраву демонстрацію такого контрасту в культурно-політичному житті. Моя основна теза полягає в тому, що для здорового національного суспільства, ми повинні створити певні «місця жалоби» за таким розривом з близьким і знайомим колись світом. Це не першочергова жалоба на фоні найстрашніших втрат, що можуть бути – людських життів. Та на якомусь місці стоїть і така скорбота. Російська література, в тому числі і філософська, органічно викликає відторгнення, агресію, бажання просто піти від цього – це нормальна реакція. Але така реакція не повинна бути затяжною. Логічної кореляції між читанням Достоєвського чи Булгакова в шкільній програмі та бажанням стати частиною «русского мира» немає. Навпаки, я вважаю, що таке ігнорування чи суцільна ненависть можуть призводити як раз до бажання стати частиною «русского мира» і це є логічним, якщо реалізацію в осмисленні та інтелектуальній приналежності може запропонувати лише цей самий «русский мир». В цьому і є особливість ворога, що він пропонує примкнути до різноманітних досвідів, які неначе специфічно належать лише росії: тут тобі і Російська імперія, і Радянський союз, Русь, хоча без Києва важко повноцінно реалізувати останній міф. Важливою задачею є реалізація функціонального присвоєного собі досвіду українців у всіх цих політичних метаморфозах, і не лише з типової постколоніальної позиції жертви. Хоча питання яка позиція є найбільш вигідною – це тема для іншої роботи

Де створювати такі «місця для жалоби»? Як на мене найперше місце їм в освіті, оскільки це один з найбільш контрольованих процесів, особливо в шкільній освіті, що в свою чергу виступає як такий

терапевтичний етап самого проговорення. Потім це органічно мало б перетікати (в нашій дійсності навпаки, мистецтво своїм особливим мовленням намагається і проговорити, і показати) в мистецький простір, що є етапом сублимування емоцій, до того ж абсолютно різних. Як приклад, фільм «Люксембург, Люксембург» режисера Антоніо Лукіча, в якому змальовуються «привиди» 90-х, а як фінал вимушена розлука з міфом про «батька».

Як висновок, я знову хочу зауважити, що ця розмова про майбутнє і для майбутнього. В українській дійсності ера праведної люті, агресії, бажання нищити з метою виживання, ера жаху перед тією страшною нищівною силою на яку здатні люди, схожі на нас та колись такі близькі люди. Ряд питань на які обов'язково треба буде знайти відповіді: Якій ціннісний розрив призвів до такої катастрофи? На основі якого ґрунту, ми будемо будувати національні міфи? Якими повинні бути ці міфи, аби ввібрати до себе весь багатогранний досвід українського буття? Як створити здорове суспільство з урахуванням такого травматичного досвіду? Як відрефлексувати минуле аби привласнити свій досвід при цьому усвідомлювати неминучий розрив з «руським міром», а тому розуміти важливість конструювання нових національних повноцінних міфів?

Література:

1. Будз А. В. Гоян І. М. Ціннісні трансформації в умовах суспільних змін. *Актуальний філософський дискурс: трансформаційні зміни в умовах війни*: науковий круглий стіл до Міжнародного дня філософії, 16 листопада 2023 року. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 46–48. URL: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-348-7-13>

2. Лопуга О.І. Трансформація цінностей українського суспільства в умовах війни. *Актуальний філософський дискурс: трансформаційні зміни в умовах війни* : науковий круглий стіл до Міжнародного дня філософії, 16 листопада 2023 року. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 54–56. URL: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-348-7-16>

3. Бончук Р. О. Історія національної філософії & колектив на пам'ять. *Актуальний філософський дискурс: трансформаційні зміни в умовах війни* : науковий круглий стіл до Міжнародного дня філософії, 16 листопада 2023 року. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 97–98. URL: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-348-7-27>